

FOLYÓ ÜGYEK HÁZIORVOSOKNAK
V. évfolyam 1. szám, 2010. január

1. Ápolási kompetenciák megjelenése

2010.02.25-től az ápoló szakképesítéssel rendelkező; az 1995.12.07-ét megelőzően felnőtt szakápoló szakképesítést szerzett; az 1975.03.01-ét megelőzően általános betegápoló szakképesítést szerzett eü. szakdolgozókra vonatkozóan meghatározott kompetenciák szerint: az ápoló egyéni döntése alapján önállóan, vagy orvosi utasításra önállóan vagy az orvossal együttműködve végzi az ápoló a tevékenységét. Ismereteinek szintentartása érdekében legalább évente egyszer az ápolási igazgató által biztosított helyi konzultáción vesz részt. A kezelőorvos az ápolót főszabály szerint írásban utasíthatja, szóban csak meghatározott feltételek esetén – az utasítások pedig megfelelően dokumentálandók. A rendelet hatálya nem terjed ki az eü. alapellátásban házi orvos mellett működő ápolókra, és az otthoni szakápolókra sem, ezért a rendelethez tartozó ápolói kompetenciákról szóló mellékletet – az egyéb szakmákra gondolva - csak tájékoztatás céljából közlöm.

[l. 3/2010. (I. 26.) EüM R.]

2. Vegyes

- a. Az Alkotmánybíróság hatálybalépésére visszamenő hatállyal (2010.01.01.) megsemmisítette az egyes nagyértékű vagyontárgyakat terhelő adóról szóló 2009. évi LXXVIII. tv. lakóingatlanok adójára vonatkozó rendelkezéseket. [l. 8/2010. (I. 28.) ABH]
- b. Megjelent a csak speciális centrumok által emelt és kiemelt támogatással írható és javasolható gyógyszerekre vonatkozó centrumok és szakorvosaik listája a Hivatalos Értesítő 2010.01.27-i 6. számának 1002-1040. oldalain.
- c. Újabb szakmai irányelvek/protokollok jelentek meg az alábbiak szerint:

DIETETIKAI SZAKMAI KOLLÉGIUM

- Dietetikai teendőkről a kardiovaszkuláris szekunder prevencióban

INFEKTOLÓGIAI SZAKMAI KOLLÉGIUM

- Az antiretrovirális kezeléssel és az opportunista betegségek primer és szekunder profilaxisáról

KLINIKAI GENETIKAI SZAKMAI KOLLÉGIUM

- A családon belüli betegséghalmozódásról - 1. módosítás
- A Down-kór praenatalis szűréséről és diagnosztikájáról - 1. módosítás

KLINIKAI IMMUNOLÓGIAI ÉS ALLERGOLÓGIAI SZAKMAI KOLLÉGIUM

- A krónikus granulomatózisról
- A közönséges variábilis immundeficienciáról (CVID)
- A hyper IgM szindrómáról
- Az IgA hiányról
- A szisztémás lupus erythematosus diagnosztikájáról - 1. módosítás

TRANSZFÜZIOLÓGIAI ÉS HAEMATOLÓGIAI SZAKMAI KOLLÉGIUM

- A thromboemboliák kockázatának csökkentéséről és kezeléséről - 1. módosítás¹

UROLOGIAI SZAKMAI KOLLÉGIUM ÉS AZ INFEKTOLÓGIAI SZAKMAI KOLLÉGIUM

- A nem komplikált húgyúti fertőzések diagnosztikájáról és kezeléséről
- Az urológiai beavatkozások során alkalmazott perioperatív antibakteriális profilaxisról
- A prostatitis és a krónikus kismencedei fájdalom szindróma diagnosztikájáról és kezeléséről
- A szexuális úton terjesztett betegségekről
- Az uroszepsziszről

[l. Hivatalos Értesítő 2010. évi 1. száma (megjelent: 2010.01.06.), javítva: Hivatalos Értesítő 2010. évi 7. száma (megjelent: 2010.01.29.)]

¹ Kommentár: melyre - mivel az alapellátásban is alkalmazandó és mivel e területen elkövetett hiba tipikus műhiba ok – kiemelten felhívom a figyelmet

dr. Hanti Péter
egészségbiztosítási iii. orvosszakértő, biztosítási szakjogász
www.inspekcio.hu
kézirat lezárva: 2010. január 31.

**Melléklet a 3/2010. (I. 26.) EüM rendelethez (szó szerinti, változatlan közlés)
ÁPOLÓI FŐ TEVÉKENYSÉGEK FELELŐSÉGI SZINTENKÉNT CSOPORTOSÍTVA**

BETEG ÁLLAPOTÁNAK FELMÉRÉSE/DIAGNOSZTIKA			TERÁPIA		
ÁPOLÓ EGYÉNI DÖNTÉSE ALAPJÁN	ORVOSI UTASÍTÁSRA		ÁPOLÓ EGYÉNI DÖNTÉSE ALAPJÁN	ORVOS DÖNTÉSÉN ALAPULÓ CSELEKVÉS ORVOSI UTASÍTÁSRA	
ÖNÁLLÓAN	ÖNÁLLÓAN	ORVOSSAL EGYÜTTMŰKÖDVE	ÖNÁLLÓAN	ÖNÁLLÓAN	ORVOSSAL EGYÜTTMŰKÖDVE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ápolási anamnézis felvétele 2. Ápolási szükséglet felmérése 3. Ápolási diagnosztikák megállapítása 4. Ápolási terv készítése 5. Ápolási összefoglaló készítése 6. Betegmegfigyelés (viselkedés, tudatállapot, beszéd, alvás, fájdalom) 7. Életjelek (pulzus, vérnyomás, légzés, hőmérséklet) megfigyelése, mérése fizikai és /vagy elektronikus úton 8. Állapotváltozások, testvadások észlelése, regisztrálása 9. Állapotfelmérő skálák alkalmazása 	<ol style="list-style-type: none"> I. Mintavételek vizsgálatokhoz és/vagy tenyésztéshez: <ol style="list-style-type: none"> A) Vérminta vételezése: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kapillárisból 2. Vénából (közvetlen punkció) 3. Vénás kanülön keresztül (centrális is) 4. Artériás kanülön keresztül B) Egyéb mintavétel: <ol style="list-style-type: none"> 1. Bőr felületről 2. Szemből 3. Orrból 4. Garatból 5. Torokból 6. Köpetből 7. Hüvelyből (Lochia is) 8. Sebből 9. Székletből 10. Vizeletből (állandó katéterből is) II. Gyorstesztek alkalmazása III. Előírás/Protokoll szerinti előkészítés vizsgáló eljárásokhoz (például rtg., UH, endoszkóp, cisztoszkóp, izotóp, CT, PET, MRI, EMG, biopszia, Doppler, PKG, terheléses EKG, angiográfia stb.) 	<p>Asszisztálás különböző beavatkozásoknál:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Punkciók 2. Biopsziák 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elsősegélynyújtás ideértve a BLS-t is 2. Ápolási terv végrehajtása, az eredmények értékelése 3. Segítségnyújtás a mindennapi életvitelben (testápolás, táplálkozás, kiválasztás, mozgás, pihenés, helyzetváltoztatás) 4. Nyomási fekély kialakulásának megelőzése 5. Betegoktatás 6. Pozicionálás 7. Nem gyógyszeres fájdalomcsillapító eljárások alkalmazása 8. Légúti váladék eltávolítása orrból, garatból 9. Sztómazsákok üritése, cseréje 10. Drének és a drén környékének kezelése, gondozása 11. Műtéti előkészítések, utókezelések 12. Halottellátás 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Enterális táplálék megrendelése 2. Ventilációt, oxigenizációt elősegítő tevékenységek (oxigén terápia különböző formái) 3. Gyógyszerelés <ol style="list-style-type: none"> a) Enterális b) Intramuszkuláris c) Szubkután d) Intradermális e) Dermális f) Rektális g) Hüvelyi h) Nyálkahártyán keresztül 4. Infúziós és/vagy gyógyszeradagoló pumpák üzemeltetése, felügyelete 5. Seb- és bőrkezelés <ol style="list-style-type: none"> a) Centrális és perifériás érkanül behatolási helyének ellátása, gondozása b) Hemodializáló shunt, graft és fistula ellátása c) Sebellátás d) Seböblítés, sebtisztítás e) Kötések alkalmazása, száraz, steril kötőscsere f) Nedves kötések cseréje g) Gipszkötés ellátása h) Kádfürdő i) Jegelés, borogatás j) Speciális szájhygiéna biztosítása k) Sugárterápia utáni bőrápolás l) Ülőfürdő alkalmazása m) Nyomási fekély ellátása n) Lábszárfekély ellátása 6. Elvezetési eszközök <ol style="list-style-type: none"> a) Nasogastrikus szonda levezetése b) Enterális tápláló szondák, tubusok kezelése, gondozása c) Nőbeteg katéterezése, katéter gondozása, eltávolítása d) Dializáló kanül gondozása e) Szélcső alkalmazása f) Beöntés g) Kolosztomairrigálás h) Tracheosztomás nyílás és környékének gondozása i) Trachea kanül tisztítása j) Légúti váladék eltávolítása tracheakanülön keresztül k) Hólyagkatéter gondozása, eltávolítása, férfi beteg esetén l) Szem, fül kimosása m) Sangstaken Blakemore szonda gondozása, eltávolítása 7. Betegelbocsátás tervezése 	<p>Asszisztálás különböző beavatkozásoknál:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Perifériás vénabiztosítás (kanüllel) 2. Intravénás gyógyszerbevitel 3. Infúziós (keverék infúzió is) terápia kivitelezése 4. Parenterális táplálás kivitelezése 5. Vérkészítmények transfúziója 6. Férfi beteg katéterezése 7. Gégekanül cseréje 8. Gyomormosás 9. Egyéb invazív beavatkozások (például Thoracocentézis, Paracentézis, Arthrocentézis stb.) 10. Sengstaken Blakemore szonda levezetése

KIEGÉSZÍTÉS A MELLÉKLET TÁBLÁZATÁHOZ

A táblázatban meghatározott tevékenységek résztevékenységei

A Terápia cím alatt, az orvosi utasításra, orvossal együttműködve végzett tevékenység oszlopának 1. pontjához

Perifériás vénabiztosítás (kanüllel)

Definíció: perifériás vénás beviteli hely biztosítása az előírt gyógyszerek és/vagy véralkotók, tápanyagok érpályába juttatásához.

- a) Optimális beviteli hely kiválasztás (szempontjai): nem domináns kézen, nem könyökhajlatban, lehetőleg nem alsó végtagon, nem ízület felett
- b) Optimális folyadékáramlást biztosító kanül biztosítása
- c) Kanül behelyezés, rögzítés
- d) Nem várt esemény felismerése, elhárítása a behelyezés során (extravasatio, értévesztés)
- e) Perifériás véna kanül átjárhatóságának biztosítása és/vagy lezárása
- f) Vénás kapcsolat környék ellenőrzése (ideértve a beszúrási pontot is)

A Terápia cím alatt, az orvosi utasítására, orvossal együttműködve végzett tevékenység oszlopának 2. pontjához

Intravénás gyógyszerbevitel

- a) Gyógyszerbeadás szabályainak betartása
- b) Optimális beviteli hely kiválasztása
- c) Tú vagy perifériás kanül behelyezése, rögzítése
- d) Hatóanyag érpályába juttatása
- e) Nem várt esemény felismerése, elhárítása (extravasatio, értévesztés). A gyógyszer mellékhatások szanálása orvosi kompetencia
- f) Perifériás vénás beviteli hely átjárhatóságának biztosítása/lezárása/megszüntetése

A Terápia cím alatt, az orvosi utasításra, orvossal együttműködve végzett tevékenység oszlopának 3. pontjához

Infúziós terápia kivitelezése

Definíció: a perifériás véna kanül és az infúziós szerelék közötti összeköttetés létrehozása.

- a) Infúziós oldatot előkészít, keverék infúziót elkészít protokoll szerint
- b) Beadás sebességének meghatározása
- c) Infúziós oldat érpályába juttatása
- d) Esetleges csere végrehajtása (palack, fecskendő)
- e) Nem várt esemény felismerése, elhárítása (inkompatibilitás, extravasatio és keringésre gyakorolt hatás)
- f) Perifériás véna kanül további átjárhatóságának biztosítása, zárása vagy perifériás beviteli hely megszüntetése